

FEL213 ORTAÇAĞ VE RÖNESANS FELSEFESİ

2025-2026 Güz Yarıyılı

-Taslak öğrencilerin de önerileriyle son halini alacaktır.-

Doç. Dr. Muharrem Açıkgöz

Görüşme Saatleri: Pazartesi 13.00-14.00 / Salı 17.00-18.00

muharema@gmail.com

Dersin İçeriği:

Birçok kaynakta çeşitli açılardan “karanlıklar çağı” olarak görülen Ortaçağ dönemi, o dönemin felsefesi belli başlı filozoflar ve onların metinlerinden seçme okumalarla irdelenecek. Bu okumalar ışığında Ortaçağ felsefesinin temel tartışmaları, yönelimleri, özgünlüğü ele alınacak ve bu dönemin felsefi gelenekten bir kopuşa işaret edip etmediği, felsefenin de “karanlıklara” dalıp dalmadığı sorularına yanıt aranacaktır. Rönesans Felsefesi ise literatürde genel olarak karanlık sonrası ortaya çıkan alacakaranlığın ışığını gösterdiği, Aydınlanma’ya götüren bir dönem olarak ele alınır. Bu derste, “yeniden doğuşun” felsefeyle sınırlı kalmayan özelliklerine, kişilerine, konularına ilişkin genel bir çerçeve, kısmen birincil kaynaklarla desteklenen okumalarla, ortaya konulacaktır.

Ders Kitapları:

1. Çotuksöken, Betül/Saffet Babür. *Metinlerle Ortaçağda Felsefe*, Gözden geçirilmiş 5. Bası, Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2011.
2. Gökberk, Macit. “Renaissance Felsefesi”, M. Gökberk, *Felsefe Tarihi* içinde. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2010.

- Vize notu ve final notu için **birer yazılı sınav** yapılacaktır (vizenin genel not içindeki oranı % 40, final sınavının ise % 60’tır).
- Derse % 70 oranında devam zorunluluğu vardır.

1. Hafta / 23.09.2025

- Dersin İşleyişine Dair Bilgiler / Ders literatürüne dair bilgiler

2. Hafta / 30.09.2025

- 1. Ders Kitabı: “Giriş” (9-38)

3. Hafta / 07.10.2025

- 1. Ders Kitabı: “Plotinos” (39-49)
- 1. Ders Kitabı: “Aurelius Augustinus” (50-85)

4. Hafta / 14.10.2025

- 1. Ders Kitabı: “Ancius Manlius Boethius” ve “Skolastiğin Bazı Kaynakları” (86-115)

5. Hafta / 21.10.2025

- 1. Ders Kitabı: ve “Ioannes Scotus Erigena” ve “İslam Dünyasında Felsefeye Genel Bir Bakış” (116-144)

6. Hafta / 28.10.2025

- 1. Ders Kitabı: “Anselmus Centuariens” (145-186)

7. Hafta / 04.11.2025

- (TAHMİNİ) VİZE HAFTASI !!!???

8. Hafta / 11.11.2025

- 1. Ders Kitabı: “Thomas Aquinas” (213-253)

9. Hafta / 18.11.2025

- 1. Ders Kitabı: “Ionnes Duns Scotus” ve “Guillelmus de Ockham” (254-281)

10. Hafta / 25.11.2025

- 2. Ders Kitabı: Sayfa aralığı 179-208

11. Hafta / 02.12.2025

- 2. Ders Kitabı: Sayfa aralığı 208-246

12 Hafta / 09.12.2025

- Ortaçağ Rönesans Felsefesinde Kadın Filozoflar

13. Hafta / 16.12.2025

- Rönesans Filozoflarından Seçme Okumalar I

14. Hafta / 23.12.2025

- Rönesans Filozoflarından Seçme Okumalar II
- Ders Değerlendirmesi

Önerilen diğer kaynaklar:

1. Arslan, Ahmet. *İslâm Felsefesi Üzerine*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013.
2. Bacon, Francis. *Novum Organum*. Çev. Talip Kabadayı, Ankara: BilgeSu Yayıncılık 2015.
3. Bergson, Henri. *Plotinos: Tanrı, Ruh ve Mit*. Çev. Adnan Akan, Ankara: Fol Kitap, 2020.
4. Bloch, Ernst. *Rönesans Felsefesi Üzerine*. Çev. Hüsen Portakal, İstanbul: Cem Yayınevi, 2002.
5. Bruno, Giordano. *Küllerin Şöleni*, çev. Hüsen Portakal, İstanbul: Cem Yayınevi, 2004.
6. Cassirer, Ernst. *Rönesans Felsefesinde Birey ve Evren*. Çev. Emre Can Ercan, Bursa: Verka Yayınları, 2018.
7. Çotuksöken, Betül. *Ortaçağ Yazıları*, İstanbul: Notos Kitap Yayınevi, 2011.
8. Eco, Umberto. *Gülün Adı*. Çev. Şadan Karadeniz, 27. Baskı, İstanbul: Can Yayınları, 2013. (Ayrıca kitapla aynı adı taşıyan Gülün Adı filminin izlenmesi de önerilir.)
9. Farabî. *İdeal Devlet*. Çev. Ahmet Arslan, 2. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
10. *Felsefe Tarihi 3 - Aostalı Anselmus'tan Pomponazzi'ye*. Ed. Umberto Eco ve Riccardo Fedriga. Çev. Leyla Tonguç Basmacı, İstanbul: Alfa, 2021.
11. *Felsefe Tarihi 4 - Machiavelli'den Encyclopedie'ye*. Ed. Umberto Eco ve Riccardo Fedriga. Çev. Leyla Tonguç Basmacı, İstanbul: Alfa, 2022.
12. *Felsefi Düşün, Sayı 10 “Ortaçağ ve Rönesans Felsefesi”*, Nisan 2018.
13. Gilson, Étienne. *Ortaçağda Felsefe*. Çev. Ayşe Meral, Ankara: Doğu Batı Yayınları 2021.
14. İbn Rüşd. *Din - Felsefe Tartışması*. Çev. Hüsen Portakal, İstanbul: Cem Yayınları, 2011.
15. İbn Sina/İbn Tufeyl. *Hay bin Yakzan*. Çev. M. Şerafettin Yalıtıkaya ve Babanzâde Reşid, İstanbul: YKY, 29. Baskı, 2021.
16. Machiavelli, Niccolò. *Hükümdar*. Çev. Necdet Adabağ, 4. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2011.

17. Montaigne. *Denemeler*. Çev. Sabahattin Eyüboğlu, 21. Basım, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2011.
18. Ortaçağ: *Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*. Ed. Umberto Eco, Çev. Leyla Tonguç Basmacı, İstanbul: Alfa, 2014.
19. Ricaby, Joseph. *Ortaçağ Felsefesi*. Çev. Filiz Diden Çoban Sarı, Ankara: Fol, 2021.
20. Rullmann, Marit vd. *Kadın Filozoflar I - Antikçağ'dan Aydınlanmaya Kadar*. Çev. Tomris Mengüşoğlu, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1996.
21. Wise Bauer, Susan. *Rönesans Dünyası: Aristoteles'in Yeniden Keşfinden Konstantinopolis'in Fethine*. Çev. Mehmet Morali, İstanbul: Alfa, 2014.